

HÁRMAS-KÖRÖS

HITBUZGALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLPOLITIKAI FOLYÓIRAT

Előfizetési ár: Negyedévre 20 fillér.

Megjelenik minden hónap 15-én.

Felelős szerkesztő:

WALTHIER GYÖRGY

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Endrőd, Széchenyi-utca 2.

HIRDETÉSEKET

kedvezményes feltételek mellett közlünk.

Jöjje el Szentlélek Úristen!

Nagy vállalkozások, nagy munkák előtt szoktuk a Szentlélek segítségét kérni, mivel kegyelme előtt nincs akadály, segítségével semmi sem nehéz.

Nagy feladat, nagy vállalkozás, nagy cél a lelkek nevelése, a szellem művelése, amely az iskolai év megnyitásával kezdődik.

Most szeptemberben a gyermek, az ifjú, a felnőtt, mind, mind, aki még nevelésre szorul, aki tovább akar haladni, művelődni, megkezdni nevelődés munkáját. A cél az, hogy jobb ember legyen, földi és örökboldogságát eredményesen tudja munkálni.

Oly nagy munka ez, hogy emberi igyekezet nem elég. Itt több kell. Az ismeretközlés még csak jár valamely eredménnyel, de ennél a munkánál is a figyelmet fölébresztetni, az érdeklődést lekötöni, az elvont tárgyat megkedveltetni már nem áll az embernek hatalmában. Az ember veheti a jó magot, ültetheti a csemetét, öntözheti mind a kettőt, a megfogamzás, növekedés már nem az ő munkája, az Felülről jön. Teljesen úgy van ez a nevelésnél is. Mily fontos tehát, hogy tanítók, tanárok, nevelők a Szentlélek felvilágosító, erősítő kegyelmével kezdjék meg az élet önmaguk miatt!

Jöjje el Szentlélekisten!

És a nevelés alanya? A gyermekek és az ifjúság? Mennyi a gyarlóság bennük, mily formátlan tömeg még; mennyire pusztá föld, mennyire faragatlan kődarab! A léleknek megvannak a természetes képességei, a test egész berendezésével a lélek szolgálatában áll, de mind a kettő az áteredő bűnkáros következményei alatt nyög. A kötelességteljesítés, a munka még ha tetszetős, kívánatos is, teherszámba megy. Azért nehezen vállalja, könnyen lerázza. Ember itt nem segít, a Szentlélek tüzeinek kell alakítani, dolgozni.

Jöjje el Szentlélekisten!

De nemcsak a nevelőn és az ifjúságon múlik minden. A gyermek életében óriási szere-

pet játszanak a szülők és az otthoni környezet. Ha ezek mind az iskola mellé állanak, nagyban megkönnyülk a munkáját. De ha ellene vannak, teljesen tönkreteszik mindazt, amit az iskola és a nevelő a gyermek lelkén épít. Ó, mennyire fontos, hogy együttműködjenek a család és az iskola! Nevelők és a gyermek környe-

zete, ide sorolhatjuk az utcát, a lakást, az összes felnőtteket!

Mennyi javítanivaló van a családon, mennyi kiegészítendő a gyermek környezetében és mily sok erkölcsi szemétt az utcán, amelynek pusztulnia kell! A gyermek tiszta levegőben, jó környezetben nevelődik helyesen. Nem csoda, ha az iskola év, a nevelés nagy munkája elején a templomba megyünk és imádkozunk:

Jöjje el Szentlélekisten!

Dr. Darányi Kálmán

miniszterelnök-földmivvelésügyminiszter beszédei a Hajduságban

A Bocskai István által a Hajduságba telepített hat hajduváros u. n. „hajduhetet“ rendezett, melynek megnyitására dr. Darányi Kálmán miniszterelnököt kérték fel

Beszédeiből a következő részeket idézzük:

„Erős, kemény verseny folyik az egész világon és itt a mi szűkreszabott hazánkban is nagy a verseny, tehát szükséges, hogy ebből a versenyből minden gazda kivegye a maga részét. Nekem mint kormányelnöknek, egyúttal mint földmivvelésügyi miniszternek is, nehéz a helyzetem, mert meg kell találnom az eszközöket, az utakat és módokat a mai nehéz viszonyok között is nagy kérdések megvalósítására.

Az Alföld öntözésre hivatott hivatal a földmivvelésügyi miniszter felügyelete és ellenőrzése alatt dolgozik, de csak lépésről-lépésre haladva óvatosan és a tapasztalatokat összegyűjtve és felhasználva szabad ezen a téren előbbre menni.

Vasuti tarifa mérséklése.

A vasuti tarifa mérséklése tekintetében a 200 km-nél hosszabb szállításoknál a gabona 34 százalék, a káposzta 32 százalék, a burgonya ugyancsak 34 százalékos vasuti fuvarkedvezményt élvez. A csöves tengeri vasuti szállítási tarifáját az egész országban 20 százalékkal leszállítottuk.

A csövestengeri ára.

A legutóbbi minisztertanács abból kiindulva, hogy ilyen időben szokták lenyomni a csövestengeri árát, elhatározta, hogy egy országos bizottságot létesít, amely figyelemmel kíséri a csövestengeri árának az alakulását. A bizottság minden héten megvizsgálja a csöves

tengeri árakat és a kormány kötelezi a Futurát bizonyos minimális ár tartására, amely legkisebb ár egyelőre 4.80 pengő, amely azonban hetenként változhatik és a szükség szerint emelkedő irányzatot is mutat.

A napraforgómag ára októberre 20, novemberre 21, decemberre 22 pengőben állapított meg Budapestben, ami 16-17 pengős árnak felel meg a gazdaság, vagyis majdnem kétszerese a múltbani árszínvonalnak: Egyik legfontosabb feladatunk az állattenyésztés előmozdítása.

Mezőgazdasági háziipar fejlesztése.

A kormány készséggel támogatja a mezőgazdasági háziiparok fejlesztését, mert e kérdés megoldása egyik tényezője lehet annak, hogy a szegényebb gazdalakosság életszínvonalát felemelhessük. De nemcsak az a fontos, hogy a mezőgazdasági női és férfi háziiparokat téli időben üzze a földművelők, hanem fontos a háziipari termékek értékesítése. Ez az értékesítés a külkereskedelmi tárgyalásokkal függ össze, mert hisz a háziipari termékek legnagyobb részét kivitel útján értékesíthetjük. Az értékesítés felkarolása szempontjából készséggel állok a gazdaközönség rendelkezésére.

A vidéknek megfelelő ivóvízzel való ellátása érdekében a folyó költségvetésben is nagyobb összeg áll rendelkezésre. Folytatni kívánjuk azt az akciót, hogy az Alföld egyes vidékein szülőotthonokat és napközi otthonokat teremtsünk.

Ezzel a reászoruló kisembereken sokat tudunk segíteni.

Munkásügyi kérdések.

Minden gazda szereti, ha minél olcsóbb munkaerő áll rendelkezésére. Be kell azonban látnunk, hogy most, amikor részben a világgiazi helyzet kedvező alakulása következtében, másrészt megboldogult elődöm kormányának működése következtében termény- és állatarak jelentősen emelkedtek, már nem tarthatjuk fenn továbbra is az eddigi alacsony napszámberéket. E tekintetben tehát lépést kell tartanunk a terményárak emelkedésével még ha sokan vannak is, akiknek ez nem tetszik. Ahol azt látjuk, hogy a munkabérékkel bizonyos úszora folyik a munkásság kárára, ott nem fogunk habozni, hogy megvédjük a munkás érdekeit. Mindezt azzal az őszinteséggel mondtam itt el, amivel tartozom gazdatársaimnak. A mezőgazdasági munkásság jóllétének az emelését fogja szolgálni az a javaslat is, amelyet az ősz folyamán fogunk benyújtani a törvényhozáshoz a mezőgazdasági munkásság öregkori biztosítására vonatkozólag.

Ha azt akarják, hogy az országban a gazdaközönség azt a helyet foglalja el és azt az erőt tudja saját érdekeinek megvédésére kifejteni, amelyet a gazdaközönség megérdemel, akkor tömören álljanak a földmivvelésügyi miniszter hátamögött és adjanak neki erőt ahhoz, hogy elgondolásait, amelyek elsősorban a gazdák érdekeit szolgálják, valóra is válthassa.*

GYERMEK MOSOLYGÁS

Bartha András verse.

*Ezüstszárnnyon
Száll az átom
S csönd-rózsák hullnak a földre,
Ilyenkor a kis házakban
Gyermekszívek
Omlanak az anyáolbe.*

*Halk igézet
Sír a tépett
Mesedunnás fellegekben,
Ilyenkor a gyermekszívek
Harcra kelnek:
Ki tud imádkozni szebben?..*

*Virágalmok,
Kacagások
Kelnek vadorutra máma,
Csók glóriás gyermekszívek
Andalognak
Új hittel az iskolába.*

Katolikus akció

Viseljük az Eucharisztikus Világkongresszus jelvényét!

A világkongresszus sikere olyan cél, hogy azt minden becsületes embernek, aki hazája érdekeit, nemzete tekintélyét, Krisztus kegyelmi működését a lelkekben értékeli, kell, hogy szíve vágyával, lelki készségével, áldozatos cselekvésével és közreműködésével szolgálja és elősegítse.

Amikor pedig a kongresszus jelvényét viseljük, ezt a belső nemes vágyat juttatjuk külsőleg is kifejezésre.

Öntudatos katolikus férfi, nő, legény és leány hordja mellén a nagy eszmét kifejezésre juttató jelvényt!

Kapható Endrődön a Népházi Szövetkezetben.

Megkezdjük a nagykilencedet

Szeptember 5-én szokatlanul sok áldozó térdelt az Ur oltára előtt. Felfigyeltek a pásztor felhívására és katolikus lelkük sugallatát követve beálltak az Eucharisztia hadseregébe: imádni, engesztelni és kérni az Oltáriszentségben élő Isten segítségét az Eucharisztikus Világkongresszus sikeréért.

Kilenc hónapon át vonul fel a tábor "hűségét és állhatatos kitartását bizonyítani a Megváltó előtt.

Többen elmaradtak elfoglaltság vagy más indokok miatt. Azokat most hívjuk, hogy ne szégyeljék megvallani az apos-

tolok szent hitét!

Minden első szombaton d. u. 5 órakor végezzük a férfiak gyóntatását. — A nők vasárnap reggel, esetleg más első pén-tekre is gyónhatnak.

Egy évezredben talán egyszer van ilyen alkalom az egész világ színe előtt megvallani Szent István ivadékainak öntudatos katolikus meggyőződését! Endrődiek! Mi se legyünk az utolsók!

Jelentkezünk a szentévre!

A világkongresszus előkészítő bizottsága felhívta az ország katolikus népét, hogy aki résztvesz a budapesti májusi ünnepségeken, s ha lakást óhajt, már most szeptember havában jelentse be a plebániái előkészítő bizottságnál.

Szükséges ez azért, mert oly rengeteg látogatója lesz ez alkalommal Budapestnek, hogy csak a legnagyobb utánjárással tudnak szállást biztosítani az érkezőknek.

De azért is kívánatos a bejelentés, mert az államvasutak sem tudnak annyi szerelvényt és vasuti kocsit adni, hogy elégséges legyen a felutazóknak.

Endrődről bár még kevesen jelentkeztek a MÁV-nál 4—500 résztvevőt jelentett be a plebános. — De úgy hisszük, hogy

mert ott igen sok hirtelen gyógyulás történt, nyolcszáz esztendő óta ezrével zarándokol oda. — A forrás mellett Krisztus édesanyjának: a Boldogságos Szűznek tiszteletére díszes templomot emelt a hívő nép, ahová évenként több mint száz-ezer katolikus zarándokol el.

Szeptember nyolcadikán: Kisasszony ünnepén 24.000 bucsus kereste fel a kegyhelyet, köztük 148 endrői katolikus hívő is, akik Csernus Mihály apátplebános és Timár Gyula lelk. vezetésével különvonaton érkeztek Mátraverebélyre — A gyönyörű vidék, a Magyarok nagyszonyjának gyönyörű teploma, az impozáns szentséges körmenet nagy lelki hatással voltak a zarándokokra. Délután Páter Rajner vezetésével és magyarázása mellett megnézték a templom melletti négy forrást, felmentek a közel 400 méter magas hegyen álló „vilany-kereszt”-hez, megnézték a középkori remetek barlangszobáit s a szikla barlangban végzett litánia után ének mellett indultak vissza alföldi falujukba.

a nagy napok varázsa kétszer annyi embert is mozgósít majd. Ha azonban az előzetes bejelentést elmulasztják, nem mehetnek fel a fővárosba.

Az ünnepségek idején keresztes gyorsok közlekednek legalább is 50—60 %-os kedvezményrel. Akiknek rokonaik laknak Pesten, azok is jelentkezzenek, hogy a vasuti felutazást biztosíthassuk.

A sok gyermekes anyák jutalmazása

Szent István király napján nagy ünnepsége volt Endrőd községnek. Felvonultak azok a sokgyermekes édesanyák, akik 1927 óta, tehát a mai „gyermektelen” vagy egy-két gyermekes időben tíz év alatt legalább öt gyermeknek adtak életet.

Az endrői Stefánia-Szövetség, a Vöröskereszt Egylet, a községi „Zöldkereszt”-segítőegyesület és Csernus Mihály apátplebános adták össze a tekintélyes jutalmat, amelyet kiosztottak a sokgyermekes anyák között.

Az ünnepségen résztvett a járás agilis és szociális gondolkodású főbírája: dr. Sorbán Jenő, a községi előljáróság teljes számban, Kalmár Imre bíró és Harsányi László főjegyző vezetésével, az egyházközségi képviselőtestület és a társadalmi egyesületek számos tagja.

Csernus Mihály apátplebános megnyitó beszédében a sokgyermekes édesanyák vallás-erkölcsi és hazafias kötelességteljesítő áldozatát méltatta. — Dr. Timár Sándor, a Stefánia-Szövetség orvosa a legnagyobb kincsel adó és nevelő anyák megbecsüléséről tartott értékes beszédet.

Alapy Andor elnök a Stefánia-Szövetség 20—20 pengős jutalmát Szabó Sándorné szül. Hanyecz Juliannának (szült 13 gyermeket, él 7), Hornok Imréné szül. Timár Ilonának (most várja a 8-ik gyermeket), Pelyva Jánosné szül. Majoros Margitnak (7 apró gyermeke él), és Köles Elekné szül. Szmola Veronikának (szült 11 gyermeket, él 9) adományozta.

A Zöldkereszt 100 pengős adományát Harsányi László főjegyző osztotta ki, Soós Sándorné szül. Cserenyecz Veronika (6 apró gyermek), Bela Lajosné szül. Fekécs Anna (5 gyermek), Bela Józsefné szül. Sóczy Viktória (7 gyermek) és Jambrik Lukácsné szül. Giricz Veronika (6 gyermek) között.

A Vöröskereszt jutalmazottjai: Kakas Imréné szül. Giricz Borbála (szült 7 gyermeket, él 6, várja a 8-ikat), Szulyó Vincéné szül. Dinya Franciska (szült 9-et, él 8, várandós), Gyuricza Vincéné (szült és él 8 gyermeke, várandós), Roik

Istvánné szül. Giricz Krisztina (szült 5 gyermeket, várandós), és Anka Györgyné (szült 10-et, él 9 gyermeke). Mindannyian 20—20 pengőt kaptak.

Csernus Mihály apátplebánostól 1—1 mázsa búzát kaptak az alábbiak: Erdősy Imréné szül. Roncsek Erzsébet (5 gyermek), Vaszkó Elekné szül. Timár Terézia (szült 8 at, él 7 gyermek), Özv. Urbán Menyhértné szül. Hornok Mária (szült 9, él 8 gyermek) és Timár Vendelné szül. Giricz Margit (szült 10 gyermeket) és Draho Imréné szül. Bálint Borbála pénz-segélyt.

A sok fiatal anya hálás szívvel és könnyes szemmel mondott köszönetet a jótékony egyesületek vezetőinek.

Az ünnepséget Csernus Mihály szavai zárták be. Csekély az adomány ahhoz a nagy áldozathoz, amelyet a megjutalmazott anyák hoznak becsületüknek, hazájuknak és egyházuknak. Az anya temérdek fáradságát és áldozatos szeretetét csak a jó Isten tudja igazán megfizetni. Az egyesületek adományukkal csak a krisztusi felebaráti szeretetnek kívántak hangot adni ott, ahol arra legnagyobb szükség van, s akik azt legjobban megérdemlik.

A szép ünnepély a himnusz hangjaival ért véget.

Istentiszteleti havirend:

Szeptember 29-től kezdve a téli időrend lép életbe templomunkban.

Vasárnapokon 1/2 8-tól, 10 és 1/4 12 órakor, **hétköznapokon** reggel 3/4 7-től, 1/4 8 és 8 kor kezdődnek a szentmisék.

Minden szombaton d. u. 3 órakor rózsafüzér imádság, utána énektanítás, majd 4 órakor litánia.

Vasárnap és ünnepeken d. u. 3 órakor vecsernye.

A belterületi betegek és öregek az első hétfőn, a külterületi betegek az első kedden látjuk el szentiségekkel.

Időközben súlyosan megbetegedők bármikor jelenthetők!

Házasságkötések rendszeren a hét első három napján d. u. 2 órakor történhetnek. Ilyenkor stóla fizetés nincs! Más napokon csak rendkívüli esetekben ad engedélyt a plebános. Ez a rendelkezés ősi szokás alapján a vasárnap megszentelése és a böjt megtartása érdekében áll fenn. — Október hónapban minden d. u. 4 órakor rózsafüzért végzünk.

Egyesületi hírek. Szeptember 19-én d. u. 1/2 4 órakor Szent Ferenc III. rendje, szeptember 26-án d. u. 1/2 4 órakor az Oltáregyesület, ugyanezen napon reggel 1/2 9 órakor a Jézus Szíve Szövetség, szeptember 30-án d. u. 5 órakor a Leányegyesületek, okt. 2-án d. u. 5 órakor a Férfi-Liga tartja havi ájtatosságát. — Tagok pontosan jöjjenek!

Külterületi szentmisék. Szeptember 19-én a polyákhalmi és varjasi, szeptember 26-án a csejti és öregkerti, október 10-én az öregkerti és tanítóföldi iskolákban mutatunk be szentmiséket.

A SZŰZANYÁNÁL

Bucsujárás Szent László-csodaforrásához.

Vagy 860 esztendővel ezelőtt történt, hogy Szent László király hadat viselt a betörő kunok ellen. Egy alkalommal a Cserhát egyik gerincén magányosan lovagolt a nagy király, hogy az útközetre alkalmas teret alaposan megismerje. A közeli völgyben portyázó kun csapatok észrevették és felismerték az egyedül lovagló királyt és nagy rivalgással száguldottak felé paripáikon, hogy az őket annyiszor legyőző hőst végre elfoghassák. Már-már utolérték az őket későn látó fejedelmet, amikor ez más menekülési utat nem látva, a Cserhát egyik széles szakadékának irányította vágató lovát és Jézus Mária nevét hiva segítségül — szerencsésen átugratott a nagy szakadékon és megmenekült az őt üldözni nem tudó pogány kunoktól. A sziklán két lópatkó nyoma ma is látható. A szikla tövében pedig, ahol a szent király lovának lába lesüppedt, bővizű forrás fakadt. A Mátravidék népe s z e n t k u t n a k hívja a kitűnő vizű forrást, s

Egyházközségi közgyűlés

Az endrői rk. egyházközségi képviselőtestület augusztus 30-án népes közgyűlést tartott. A nagy érdeklődést a bő tárgysorozat több fontos pontja, különösen pedig a polgári iskolai tanár és elemi iskolai tanító-választások keltették fel.

A pályázók közül az Egyházmegyei Főhatóság 3-át jelölt és képviselőtestület titkos szavazással ezek közül választotta tanárrá Szakmáry Sándort, a tanítóföldi iskolához előléptettként Hornok Piroskát, ennek helyére a Szent Imre-iskolához Parócai Gergelyt, s a megüresedő décspaskumi tanítói állomásra Vörös Klára tanítónőt, aki jeles oklevelét 1930-ban szerezte. A polyákhalmi új állásra pedig Szabó Elek eddigi helyettes tanító nyert beválasztást. Jó oklevelét 1932-ben nyerte.

Jóváhagyta a gazdasági bizottság azon előterjesztését, hogy a kondorostanyai-porta helyekből ifj. Fülöp Jánosnak cca 600 négyzet 1.50 pengős egy-ségáron, s a Csáky-féle iskolánál Gácsi Mihály részére 1000 négyzetet 700 pengőért eladjon.

Örömmel vette tudomásul a község átiratát, melyben közli, hogy a központi temetőben ravatalozót óhajt létesíteni, s annak egy szertárral való bővítéséhez 400 pengővel kész hozzájárulni.

Több kisebb jelentőségű iskolai ügy és épület-tatarozások mukálatainak megszavazása után képviselőtestület tagjai készségüket nyilvánították ahhoz, hogy az Eucharisztikus Szentév sikeréért szeptember első vasárnapjától kezdődőleg minden hónap első vasárnapján a tagok szentgyónás és szentáldozáshoz járulnak a jövő év májusáig bezárólag.

Nagy meghatottsággal fogadta képviselőtestület elnök azon bejelentését, hogy az elemi iskolák érdemes igazgatója: szeptember elsején nyugalomba vonul. Őszinte elismeréssel kívánta honorálni Orbók József igazgató 33 esztendő endrői tanítói működését akkor, amidőn érdemeit jegyzőkönyvben örökítette meg, tiszteletére ünnepi banket rendezését határozta el, s felterjesztésében kérelemmel fordul az Egyházmegyei Főhatósághoz, hogy a kiváló szakembert az igazgatói teendőkkel továbbra is megbízzani kegyeskedjék.

A legközelebbi gyűlését szeptember 24-én tartja a képviselőtestület, amikor is dönteni fog a nagylaposi iskola építésbeadása és két megüresedett tanítói állás betöltése kérdésében.

A községi képviselőtestület

augusztus hó 18-án tartotta ez évi rendes őszi közgyűlést, melyen letárgyalta az 1938. évi költségvetést. A közgyűlés megalábolással vette tudomásul, hogy a jövő évi költségvetés dacára a nagymérvű beruházásoknak, nem fog magasabb pótdadót jelenteni. A képviselőtestület a jövő évi pótdadó százalékát 46.5%-ban állapította meg.

Érdemlegesen döntött a Király és Battyáni utcák összekötése tárgyában és elhatározta, hogy Uhrin Gáspártól a szükséges területet részben cseré, részben készpénz vásárlás útján megszerzi és az utcát még folyó év őszén megnyitja. A cserét a lögerkerti földből eszközli a község s a fennmaradó 3 kis holdat eladta Hunya Zoltánnak,

Véglegesen döntött a régi bikaistálló eladása és az új bikaistállónak a telekparton való felépítése tárgyában. A ballai legelő fásítására 1500 P államkölcsön felvételét, a nagylaposi iskola építésére pedig 2000 P hozzájárulás adományozását határozta el. A vidalházi gondozónő fizetését a drágaságra való tekintettel felemelte.

A róm. kat. egyház részére iskola fenntartási segély címén az 1938. évre 4750 P-öt állít be költségvetésébe.

A csejti iskola, község-ház tetőzetének megjavítására, a telekparti csöszház építkezésére 1200 P-öt szavazott meg. Az iparos dalkör és a tűzoltó testület által a legutóbbi versenyeken elért kitünő sikereket elismerőleg tudomásul vette és utasította az előjáróságot, hogy a közgyűlés elismerését érdekelte testületekkel határozatiilag közölje. Az iparos dalkör részére egyúttal 200 P segélyt is megszavazott. Kovács Eteleka férj. Szabó Eleknek részére 3 hónapi szabadságot engedélyezett.

Folyó hó 11-én tisztújító-székre gyűlt össze a képviselő testület dr. Sorbán Jenő főszolgabíró Úr elnökle alatt, hogy a Kiss Nagy Sándor nyugalomba vonulásával megüresedett irodatiszti állást véglegesen betöltse. A közgyűlés pontosan 10 órakor kezdődött, ahol is dr. Sorbán Jenő főszolgabíró ismertette, hogy a szabályszerűen meghirdetett pályázatra 6 pályázat érkezett be. A pályázók közül helybeliek voltak ifj. Uhrin Vendel, ifj. Dinya Vilmos, míg négy pályázó vidéki volt. Elnöklő főszolgabíró mind a 6 pályázót jelölte s elrendelte a névszerinti szavazást, melynek eredményeképpen ifj. Uhrin

Vendel 27 szavazatot, ifj. Dinya Vilmos pedig 14 szavazatot kapott. Két képviselő nem élt a szavazati jogával, így elnöklő főszolgabíró ifj. Uhrin Vendel szótöbbséggel megválasztott irodatisztnak jelentette ki. Az ujonnan megválasztott irodatiszt a hivatalos esküt nyomban letette s megköszönte a közgyűlésnek a beléje helyezett bizalmat, melyet szorgalmas és lelkiismeretes munkával ígért megjutalmazni.

Az új irodatiszt immár két éve teljesített hasznos szolgálót Endrőd községnek. Megválasztása alkalmából kívánjuk, hogy fogadalmát meg is tartsa és hivatalát mindenki megalábolására változatlan szorgalommal és becsületességgel lássa el.

Az Endrői Iparos Dalkör verseny-szereplése

Bizakodó szívvél és lelkesedéssel indult az Endrői Iparos Dalkör férfi és vegyeskara a Miskolcra rendezett IV. orsz. iparos dalosversenyre, hogy ott tanujelét adja a magyar akarásnak és Istenáldotta tehetőségének.

A versenyműveket Benke Lajos karnagy tanította be azzal a magas színvonalu tudással és rutinnal, amire méltán büszke lehet a Dalkör és aminek csak igen szerény jutalma az elért, országos viszonylatban még mindig előkelő két II. helyezés. Csupán a szerencse forgandóságán mulott, hogy el nem érték a senki által el nem nyert I. díj elnyeréséhez szükséges még két pontot, mikor is a rádió hullámain keresztül győződhetünk volna meg arról, hogy táradozásukat teljes siker koronázta.

Végtelenül kedves és megkapó jelenség volt a csupafiatallányokból és fiúkból álló vegyeskar is. A kivétel nélkül fehér ruhába öltözött lányok kellemes megjelenésükkel és kedves vidámságukkal szinte egycsapásra megnyerték nemcsak a verseny hallgatóságának, de a város közönségének rokonszenvét is. A versenyt követő napon Lillafüredre rándult ki a társaság, ahonnan a természet szépségeinek feledhetetlen emlékeit hozták magukkal.

A versenyműveket egy héttel a verseny után a Tisztviselői karral karöltve rendezett Murgács hangverseny keretében hallhattuk tőlük előadni, amit igen szép közönség hallgatott és jutalmazott megérdemelt tapsokkal.

E sorok keretében akarjuk

a Dalkör köszönetét tolmácsolni Csernus Mihály apát úrnak kitüntető erkölcsi és tekintélyes összegű anyagi támogatásáért, továbbá Endrőd község nagyközönségének szíves érdeklődéséért és támogatásáért.

Isten áldása legyen velük gyönyörű hazafias és jellemnevelő munkájukban.

Pusztaszeri Árpád-ünnepély

Negyvenegy éve annak, hogy a pusztaszeri ezredévi emlékműnél a „Pusztaszeri Árpád-Egyesület” minden év szeptember-havának első vasárnapján ünnepélyt rendez a honalapító Vezér emlékére. E kezdetben Szeged és környékére terjedő ünnepség a világháború után nagyon nyert jelentőségében, s amikor a dr. Tóth Imre kormányfőtanácsos elnökle és dr. Hunyadi János ügyvéd főtitkársága mellett szépen virágzó egyesület azt az üdvös eszmét valóította meg, hogy évenként mind más és más vármegye rendez az ünnepséget, azóta ez országos jelentőségűvé vált, ahová messze vidékek magyarjai sereglenek össze hódolni a nagy fejedelemnek és álmódzni a dicső magyar multon.

Az idén Békésvármegye Törvényhatósági Bizottságát érte az a kitüntetés, hogy az Egyesület felkérte az ünnepség rendezésére. A vármegye alispánja szabadságon lévén, megbízásából dr. vitéz Pánczél József vármegyei főjegyző és dr. Sorbán Jenő gyomai főszolgabíró toborozták a törvényhatóságot képviselő küldöttséget, melyet Pánczél főjegyző vezetett. Sajnálatos, hogy a különböző járások beigérkezett delegátusai nagyobb részét elmaradtak, s csak a dr. Sorbán Jenő főbíró által megszervezett 30 tagu küldöttség mentette meg a vármegye hírnevét.

Délelőtt 10 órakor szentmisével kezdődött az ünnepély, melynek végeztével dr. Halász Pál püspöki tanácsos emlékedett hangu szentbeszédében foglalkozott a nagy nap jelentőségével. Majd dr. Tóth Imre elnök köszöntötte a hazafias érzéstől duzzadó szíves szavakkal a mintegy 6000 számban összesereglett magyarokat. Ételkhatást váltott ki az óriási tömegtől egy gyulai tevente lelkesen előadott szavilata, amelyet Csernus Mihály apátplébánosnak, a Törvényhatóság megbízásából elmondott ünnepi beszéde követett. A hazafias érzéstől izzó, s a hallgatóságot elragadó beszédel gyakran szakította félbe a nagy közönség lelkes éljenzése és viharos tapsa. A szép rendben és fegyelmzett hangulatban lefolyt ünnepség végén az egyesületek helyezték el koszorúikat az emlékművön. Vármegyénk nevében dr. vitéz Pánczél József koszorúzta meg az emlékművet rövid, de igen nagyhatásu beszéd kíséretében. Az ünnepélyt többszáz terítékes díszbéd követte, amelyen dr. Tóth Imre elnök, dr. Széchenyi István közjegyző, dr. Cserghó Gyula Csongrád vármegye alispánja és Csernus Mihály apátplébános mondtak köszöntöket.

Lakodalmi meghívókat

olcsón és szép kivitelben készít a

HUNGÁRIA-NYOMDA
Gyoma, Kossuth Lajos utca 66 sz.

Árpád emlékére

Pusztaszeren elmondotta:
CSERNUS MIHÁLY.

Gróf Széchenyi István bölcs tanítása, hogy „minden, ami a hazafiakat összehozza, még ha legcsekélyebb ok lenne is, hasznos és jó, s áldott következményei számlálhatatlanok.”

Dicséret és elismerés illeti tehát a „Pusztaszeri Árpád-Egyesületet”, hogy évről-évre ide gyűjti a magyarság ezreit az ország minden részéből, hogy e szép emlékműnél a magyarság első nagy fejedelme dicső alakjánál, az ősi szép, boldog idők fátylának fellebbentésével önmagára ismerjen, egymásra találjon a magyar.

A történelem igazolja, hogy az isteni gondviselés a nemzetek bölcsőjéhez kiváló férfiakat rendelt, akik ragyogó szellemi képességeikkel, követésre vonzó példás életükkel, kivételes egyéni tulajdonaikkal irányítói, szervezői és védelmezői voltak a világ néptengerében csecsemőkort élő nemzetüknek, fajtájuknak.

A Duna-Tisza táján elfoglalt és megszervezett új állam bölcsőjéhez a IX. század végén Árpád vezért állította a magyarok Istene, akinek diadalmos emlékoszlopánál a letűnt régi dicsőség vakító sugaraitól bódultan, csodálkozva állunk mi, a gyötrelmes jelen és bizonytalan jövő fáradt, megtépett, csüggedt magyarjai.

Hódolattal nézünk a magyar hős elődök nagyszerű alakjára, aki rendkívüli egyéniségével, bámulatosan fejlett politikai érzékével, kiváló szervező és összetartó erejével létrehozta azt, hogy a külön törzsekben élő, szerteszt kalandozó magyarság politikai és katonai egységbe olvadt és meghajtotta kemény szíftya-fejét a központi fejedelmi hatalom parancsszava előtt. Nem kisebb érdeme az sem, hogy a nemzeti létfenntartás érdekében a véráldozattal szerzett honi földhöz való szívós ragaszkodás és annak megőrzésére nevelte addig kóbor népét.

A híres pusztaszeri törvényszerzés pedig világosan bizonyítja, hogy Árpád vezér világosan gondolkozó hatalmas uralkodói egyéniség volt.

Nagy történet-tudósunk: Hóman Bálint állapítja meg, hogy a honszerzésben és a törzsek letelepítésében érvényesült céltudatos tervszerűség: Árpád kiváló stratégiai képességeit bizonyítja, s csak ennek köszönhető, hogy a szintén nyugat felé törekvő besenyők, ukok és kunok támadásai ellen később is sikerrel tudtak védekezni harcos elődeink.

A nemzet négy legerősebb leg-

népesebb törzsét — a gazdasági szempontból előnyösebb dunántúli kulturáltabb vidéken telepítette le Árpád vezér, amely cselekedete számolt elsősorban a katonai célszerűséggel: minél távolabb helyezni a nép zömét a keleti elleségnek hirtelen támadásaitól, s így időt nyerni a védősereg szervezésére, de kedvező világot vet a magyar nép vezéreinek fejlett szellemi képességeire is, mert „a dunántúli településben a magyarok tudatos nyugatra törekvésének egyik legbiztosabb jelét kell látnunk,” s ez által az addigi keleti érdekkörtől: a bizanci befolyástól való teljes szakadás, s a szomszédos műveltebb keresztény népekkel való békés és harci érintkezés — mielőbb megértelte a magyarságnak a nyugati keresztény kultúrközösséghez való csatlakozását: s megvalósulásra segítette Szent István gyönyörű alkotását: az ezerév viharait kiálló: keresztény magyar királyságot.

E csodás elődök szerény konturjai is a faji büszkeség és önbecsülés érzelmeit dagasztják keblünkben, másrészt azonban kemény vádlói a trianoni sivár magyar jelen tékozló fiainak.

A hős elődök sirtakánál, a régi fényét gyújtott új szövétnek halvány fényt vet a Kárpátok ormára, a délvidék lankáira, Erdély bérceire. — De pislogva alszik ki megint, mert e tájakra nem magyar szellő táplálja tüzet, Árpád országának kétharmad részén nem győzelmi magyar ének száll a magyarok Istene felé, a véráztatta magyar tájakon idegen náció az ur és elnyomott kisebbség, megcsufolt rabszolga Árpád ivadéka.

Ha a költő szerint „csak törpe nép felejlheti el ős nagyságát,” az is igaz, hogy a pusztaszeri emlékezés, a multon való üres rágódás nem elégítheti ki a komoly férfiút. És igaza van a legnagyobb magyarnak is, hogy „a haza jelen sebeinek és szennyeinek el nem ismerése a vakság és tudatlanság jele, s nem teljesíti hazafiúi kötelességét józanul az, aki a hiányt és csorbát látva, egyszersmind tehetsége szerint nem törekszik segíteni azokon.”

A gyógyításhoz ismerni kell a betegség fajtát, minőségét és a veszélyes kór okozóját is.

Általános emberi gyöngeség, hogy kendőzni szeretjük gyarlóságainkat. De itt a hős fejedelm emlékművénél nincs ennek semmi célja. Vagy megelégszünk a trianoni csonkoldus kenyérével, akkor pedig nincs helye ünnepségnek, vagy ha feltámadásról álmodozunk, akkor nyissuk meg a tisztánlátás zsilipjeit, sodrával tárja elénk a

a szomorú jelen bajait és hibáit, hogy észretérve és okulva előkészíthessük a szebb magyar jövődőt.

Mi a tény? Átvészelve tatártörökdelést, függetlenségi harcokat — 1914-ig, nagyszerűen fejlődő hatalmas nemzet volt a magyar. A kiegyezés utáni félszázados béke alatt hazája hatalmas kulturális és gazdasági fejlődésnek indult. Királya olyan kiváló reprezentánsa volt az országnak, hogy az egész világ tisztelettel övezte.

1918 október végén pár hét alatt darabokra hullott az ezeréves nagymultu ország. Koronás királyát 1921-ben ezeréves dicső multunk arculütésével, vitézi voltunk megcsufolásával és a teljes megaláztatás szégyenpirjával rablánccon kellett fogságra adnunk az ellenséges hatalmaknak.

Állítom és az u. n. „győző-államoknak” odakiáltom az igazság tényét, hogy a katasztrófát előidéző világháborúban a magyart nem győzték le!

1918 október végén egyetlen ellenséges katona nem állott a haza szent földjén!

Ugyanakkor Románia és Szerbia feldult, meghódított területek voltak „Csehszlovákia pedig az idők méhében várta az entente bábáktól — Masaryk keresztapasága mellett — a „koraszülést.”

Állításomat igazolja az 1918. okt. 27-én kötött páduai fegyverszüneti egyezmény is, mely az országok határait jelölte ki demarkacionális vonalnak a békekötésig.

Mi okozta tehát a szörnyű fordulatot, hogy legyőzés nélkül, meghódítás nélkül néhány hét alatt elvesztetük és megszállásra juttattuk az ország nagyobb részét, olyan népektől, amelyek mindig félve rettegtek, a világháború alatt is keservesen ismerték meg a magyar kard erejét és a fellobbanó magyar vitézség diadalmos haditényeit.

Megtehetném, de a hely és alkalom mellőzni kérik, hogy Árpád örökségének: Nagymagyarországnak koporsójához tetemre hívjam elsősorban a szabadkőműves páholyok irányítása és a nagytökés idegen fajzoldjában álló liberális demokrata és internacionalista sajtot, mely félévszázados destruktív működésével narkotizálta és hajlékonyá tette a magyar közvéleményt a nem mindig egészséges, inkább destruktív nyugati eszmeáramlatok (materializmus, atheizmus, pacifizmus, stb.) megfontolás nélküli követésére. De tehetném azért is, mert a világháború utolsó hónapjaiban különösen kiélezett demoralizáló

cikkeivel hatékonyan elősegítette a politikai front összeomlását, s az ezt követő katonai erők felbomlását.

Nem kívánom zavarni csendes síri álmukat, vagy megtépnézni babérait a háborús idők politikai vezéreinek sem, akik közül egy sem mert vagy tudott a nemzeti függetlenség és pacifizmus jelszava alatt élreugró, s a páduai egyezmény aláírását megtagadó Károlyi Mihálylyal a kellő pillanatban szembefordulni és annak bomlasztó, s a korona porbadobásával minden nemzeti értéket elsöpörő botor irányzatát ellensúlyozni.

A hazafias lelkiismeret és felelősségérzet mardosására bírom a szociáldemokrata és kommunista táborban élő keresztény gyázmagyarokat is, akik a nemzetközi idegen eszméktől elbódulva felrobbantották a nemzeti erő kifejtés szilárd bástyáját, a katonai, politikai és társadalmi rend, közbiztonság gátjait.

Árpád emlékének szegyenpirral kell bevallanunk, hogy nem idegen hadsereg győzte le a magyart, hanem önmaga volt sírásója ezevéves nemzeti nagyságának.

A diagnózis tehát az, hogy az átkos magyar széthúzás, politikai gyűlölködés és a nemzetközi irányzat előretörése bontotta meg a nemzet egységét, forgatta fel ősi alappilléreit és társadalmi rendjét, döntötte porba az ország nagyságát és fejlődését jelentő szent koronát és ezzel kiütötte a kardot a magyarság kezéből éppen a legválságosabb órákban.

Ennek megállapítása után a gyógyítás módja is nyilvánvaló.

Az utolsó évek kétségtelenül a gazdasági reorganizáció biztató jeleit mutatják, de még mindig tudatosabb, gyorsabb és általánosabb közgazdasági és szociális alkotások megvalósítását várja a nemzet zöme. — Nyomorgó, nélkülöző magyarok satnya ivadéka nehezen tudják magukat felküzdeni a Kárpátok bérceire!

A belső gazdasági fellendülést nyomon kövesse, sőt előzze meg a keresztény közszellem és erkölcs ápolása családban, közületekben és törvényalkotásban.

A statisztika szerint évenként több magzat pusztul el a magyar anyák méhében, mint a világháború gyilkos offenzíváiban. — Dedk Ferenc egykoron azzal kifogásolta a katonai létszámmelést, hogy „a magyar anyák évenként csak egyszer szülnek!” Nemzeti szerencsétlenségünk, hogy a magyar anyák óriási tömege egy életén át szül egy, vagy kettő,

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

Halálozás. Heilinger József szentszéki bíró, újrírási plebános szeptember 8-án Debrecenben elhunyt. Halálával értékes, kitűnő lelkipásztort veszített a csonka-egyházmege, — aki a megszállásig igazgatója volt a nagyváradi tanfőképzőintézetnek. — Az elhunyt földi maradványait testvére: Szentés Károly, Gyula város főjegyzője és polgármesterhelyettese Gyulára szállította, hogy ott szülei sírja mellett várja a boldog feltámadást. A temetésen résztvett dr. vitéz Ricsóy Uhlarik Béla főispán, Gyula város számos előkelő polgára, s az egyházmege lelkipásztori karából igen sokan. A szertartást az elhunyt gyermekori barátja: dr. Lindenberger János apostoli kormányzó végezte nagy segédlettel.

Vármegyei közgyűlés. Békésvármegye Törvényhatósági Bizottsága szeptember 18-án tartja a folyó évi harmadik közgyűlését. Az 58 pontból álló tárgyszorozaton szerepel a vármegye jövő évi költségvetése. A folyó évi 1.488.189 pengővel szemben 1938-ra 1.356.645 pengő a bevétel előirányzati összege. A vármegyei pótladóból fedezendő hiány 730.671 pengő. — A vármegye legnagyobb bevételi összege:

743.823 pengő a községi közmunkákból és 445.737 pengő az utadóból folyik be.

Közgazdasági szakgyűlés Békéscsabán. A Nemzeti Egység Pártja békéscsabai körzete szeptember 19-én d. u. 2 órakor gazdasági közgyűlést tart a békéscsabai Kisbirtokos-Szövetség székházában. — Országos nevű előadókat hívott meg a Vezetőség, akik a kisgazda- és földmunkásréteget érdeklő fontos kérdésekről tartanak előadást. A nagygyűlésen dr. vitéz Ricsóy-Uhlarik Béla főispán és dr. Bud János v. miniszter, Békéscsaba képviselője is részt vesznek.

Arany-lakodalom. Az endrői egyházközség országos híru kántora: Ujházy Miklós és neje: Csóor Ida urasszony szeptember 14-én ünnepelték házasságuknak ötven éves évfordulóját. Titokban, csöndben akarták megülni a szép ünnepet a jubiléumok, a hívek azonban valahogyan megsejtették, s a templomban nagyszámu hívőssereg imádkozott a jó „Kántor bácsiért és Iduka néniért.” A jubileumi szentmisét Csernus Mihály apátplebános végezte, aki mélyen átértett, szárnyaló beszédben köszöntötte a jubiléum házaspárt. — A hívek közül igen sokan szentáldozásuk

érdemeit ajánlották fel értük. Az árva-organán Fölföldy Béla káplán játszott és zengő baritonján egy Ujházy-féle üdvözlő-énekkel lepte meg Miklós bácsit. Szentmise után a tantestület nevében Orbók József igazgató üdvözölte az arajlakodalmasokat, s a kisiskolások, akiket a kántor bácsi annyi sok szép énekre oktatótt, egész virágerdőt zúditottak rájuk. Délben szűk családi-körben ebéd volt az öreg kántorlakban. A jubiléum menyasszony oly serényen forgott a tűzhely és a vendégasztal körül, hogy a fiatalok is megirigyelhették volna. Csernus Mihály apátplebános köszöntötte az egyházközség nevében a jubiléum kántort, Krisztus öreg szolgáját, s kívánta, hogy egykoron, valamikor a gyémánt menyegző után, amikor Isten maga elé szőlilja hű szolgáját, lelke organáján az örök Te Deum-ot zengje!

Egy előkelő lengyel diplomata belépett a jezsuita rendbe. Lengyelországban nagy feltűnést keltett, hogy Lubomirski Henrik herceg, lengyel diplomata belépett a jezsuita rendbe és már meg is kezdte ujoncévét Kalisch-ban. — Lubomirski Henrik herceg édesatyja Lengyelország nagykövete volt Amerikában. Fia, a mostani jezsuita, egész 1930-ig a londoni lengyel követségnél volt diplomata. Utána visszahívták és Varsóban a lengyel

külgyminisztériumban töltött be magasabb hivatalt. Egyik előadója volt a politikai ügyosztálynak.

Négyéves kisleány szörnyű tűzhalála. Cziko községben Vider Anna 4 esztendő kisleány a takaréktűzhelyen a tüzet piszkálta és egy kipattanó szikra meggyújtotta a ruháját. A gyermek rémülten rohant ki az udvarra, de futás közben egyre jobban lángot fogott a ruhája. Édesanyja utánarohant, amire a kisgyermek ijedtében anyja elől is elfutott, ughogy, amikor végre megfogták és a lángokat elfojtották, a szerencsétlen kisleány már harmadfoku égési sebeket szenvedett. Bevitték a székszárdi kórházba, segíteni azonban már nem lehetett rajta, néhány óra múlva meghalt.

Követésreméltó példa! Érdekes lakodalom volt a napokban Kelebián. Miskolcgy György háromholdas kisgazda tanyáján már hosszú évek óta szolgált Szávald Margit kelebiai lány és Juhász Mátyás. A fiatalok megszerették egymást, de nem tudtak megesküdni, mert nem volt pénz kelengyére és lakodalomra. Miskolcgy György kisgazda, hogy a fiatalokon segítsen, kisbirtoka jövedelméből megtakarított annyit, hogy a lánynak kelengyét, a legénynek ünnepelőruhát vásárolt és a lakodalom költségeit is ő fizette. Miskolcgy György olyan példáját adta ezzel a jószívnek, amelyet sokan, akiknek nagyobb birtokuk van, könnyűszerezzel követhetnének s akkor nem élnének az alföldön annyian vadházasságban, — mert nincs pénz az esküvőre.

Címváltozás bejelentésénél kérjük az előbbi cím közlését is.

de gyakran egy gyermeket sem! — Ha az elnéptelenedés ilyen ijesztő mérvben folytatódik, husz-harminc év múlva a magyarság létszáma úgy eltörpül a rendkívül szaporodó oláh és szerb nép mellett, hogy nemcsak elrabolt területeit nem szerzi vissza, de még azt sem tudja megtartani, amit Trianon meghagyott neki.

Amikor a kormányzattól a csecsemő- és gyermekvédelem és sok gyermekes családoknak a mainál jelentősebb felkarolását sürgetjük, a haza szent nevében kérjük a magyar szülőket, ne felejtsek el, mivel tartoznak a házasság szentségének és tisztaságának, ne felejtsek, hogy számolniuk kell az életet fakasztó Isten áldásának visszautasításáért és gondolják meg, hogy mit vétenek e szegény, megcsönkített árva ország ellen, amikor a magyarság ezeréves amugy is megtépett életfájának folytonos galytöréseivel megbénítják az ország fenntartó nemzeti erő fejlődését.

Nem elég keresztény politikát hirdetni, neveléses Árpád és Szent István keresztény államáról, annak feltámadásáról ábrázolni, ha nem szerzünk érvényt Krisztus örökérvényű erkölcsi tanításának: családban, társadalomban és az élet minden megnyilatkozásában.

A mai szociális nyomorúságtól terhes és a kapitalista lelkettlenségektől súlyosbitott időben nem elég a szó, a frázis, nem segít az idegen eszmék portálása, az ökölrázás. — A

belső erkölcsi, — gazdasági és szociális revízió megvalósítása, s ezáltal a nemzeti életerő növelése érdekében lázas munkába kell állnia a kormányzatnak, politikai, közigazgatási és egyházi szerveknek, egyesületek és közületek vezetőinek, sőt a magyar társadalom minden becsületes, konstruktív tagjának, hogy „ahol seb van, gyógyítsunk, ahol elégtelenség van, nyugalmat biztosítsunk, ahol harc van, békét teremtsünk, ahol nincs igazság, igazságot tegyünk, ahol szeretetlenség van, ott Krisztus szeretetével hidaljunk át az ellentéteket.”

Eredmény és értékes alkotás csak ott van, ahol felelősségérzet és lelkiismeretes kötelességteljesítés tudata vezeti a munkás kezeket!

Mutassuk meg a világ hatalmainak, hogy a Duna-Tisza táján él egy ország, melynek pillanatnyi aléltságot felhasználva évezredes, vérrel szerzett testrészeit gyáva hiénák szétzaggatták, de e népben törhetetlen őserő, kiirthatatlan szabadságszeretet és el nem altatható történelmi öntudat él. Egy ezeréves kultur-népnek értékes csoportjai nem olvadhatnak bele alsóbbrendű nemzetek posványos hinártavába, nem semmisülhetnek meg idegen népek talmi érdekeiért.

Ennek az országnak minden kapavágásnyi helyét magyar és nem idegen vér öntözte, a magyar földet magyar verejték tette termékeny. Az acélos buza kalásza, Árpád és Szent István magyarjainak véréből, a Kárpátok égbenyuló sugár töl-

gye magyar hősök csontjaiból nőtt ki, s az erdők-mezők vad virágait a magyar szívek sóhaja és könnye fürösztofte, s tette illatossá.

Ez a tudat hevítsen és vezessen bennünket, amikor a hét vezér emlékénél önzellen, kiltató nemzetmentő munkára, minden magyar testvérünk átfogó szeretetére és védelmére, a keserű magyar élet megjavítására fogadalmat teszünk.

Szívleljük meg és kövessük Széchenyi István tanácsát: Tegyen mindenki amennyit tehet honáért, földijeért! S aki becsületesebben, elszántabban járandja utolsó leheletéig a hazafiság pályáját, az legyen győztes, diadalmas.

„Amire a nyomorúság tanítja az embert, azt jól megtanulja“ (Jókai). — Nekünk pedig most nagyon is szigorú tanítómestereink van!

A pusztaszeri találkozó legyen a trianoni magyar lelkek új szerződése, férfias fogadása: tehát a keresztény magyar egység megteremtésére, a magyar föld és magyar faj áldozatos szeretetére, s végeredményben az ország erkölcsi és területi — integritásának helyreállítására!

A mai ünnepelés legyen egybeolvasás Krisztus szent hitében, súlyos keresztünk türelmes hordozásában; az isteni Gondviselés segítő irgalmában való erős

bizodalomban. Tizennyolcban eldobtuk Krisztus keresztjét, — a világ súlyosabbat adott érte. „Vissza Krisztushoz!”

Megpróbáltatásában mindig Istenhez tért és ott talált vigaszt és oltalmat a bajaiban mindenkitől elhagyott magyar!

A megfeszített, de győzelmesen feltámadt Krisztus ma is szól a feltámadást váró, kesergő magyarhoz: Gyászos, sőtét éjszakában engem kövess és reám hallgass sorsüldözött szegény népem. Én vagyok az út, igazság, élet Ne menj lidércetek után, ne hallgass hamis prófétákra, szivedtől-lelkedtől idegen eszmékre. „Neked út kell, de nem olyan, mely a költő által látott sírhoz vissz, ahol nemzet sülyed el, hanem út, mely a Kárpátokhoz és az Adriához vezet. Neked igazság kell, mely az elrabolt országrészeket együvé tartozóknak ismeri el és érvényesülni hagyja az erőszak helyett Szent István koronájának, a törvényes királyságnak összeforrasztó erejét. Neked élet kell, nem a rabszolgák mostoha élete, hanem megújult magyar élet“ amely ezerév dicső hagyományából táplálkozik és nyer életerőt egy új kor kivirágzásához és a megérdemelt boldogabb jövő: a szerencsésebb második ezredév boldogságához.

KÖZGAZDASÁG

A világhírű Manítóba-búzával is versenyre kelnek már a békésmegyei nemesített búzafajták

A búzatermelés terén Békésmegye mindig egészen különleges színvonalat jelentett. A háboru alatt azonban hanyatlott a megmunkálás színvonala, a minőséggel szemben pedig a mennyiség került előtérbe. Így nemcsak a háborus években, hanem utána is jó ideig, még a nagy terméshozamú, de liszteszemű, gyenge minőségű búzafajták terjedtek. Időközben Amerika jóminőségű búzával és nagy mennyiségben árasztotta el a világpiacot, ami a hazai búzatermelésnek csaknem a végső veszedelmét jelentette. A nemvárt versenyben a magyar buza alulmaradt és európai piacainkat majdnem teljesen elvesztettük. A földművelésügyi kormány szakemberei idejében felismerték a helyzetet és rámutattak arra, hogy csak egységes, jó minőségű adó, hazai viszonylatban beváló búzafajták elterjesztésével lehet a bajon segíteni. 1928-ban megkezdődött az egész ország területére kiterjedő tervszerű munka.

Ebbe a munkába kapcsolódott bele Békésvármegye és munkájáról a sikerülten megrendezett búzakiállításokon számolt be. A vármegye céltudatos munkáját nagyban elősegítette az, hogy a földművelésügyi minisztérium Békéscsabán vegykísérleti és vetőmagvizsgáló intézetet állított fel, amelynek hat évi tervszerűen keresztülvitt kísérleti és vizsgálati munkássága hozzájárult ahhoz, hogy a gazdaközönségnek minőségre és terméshozamra egyaránt olyan nemesített búzaját állnak rendelkezésére, amelyek országos viszonylatban is megállják helyüket. A legjobban bevált búzafajták ezek voltak: a Bánkúti búzának 5, 1.014, 1.201, 1.205, számú minőségei, a Gazdasági, a Székács 1.055 és a Tiszavidéki. Ezek közül faji tulajdonságaival kitűnt a Bánkúti 1.201, az 1.014 és a Székács 1.055. Mindenesetre ezeknek a legkiválóbb búzafajtáknak a termelésében is rendkívül fontos tényező az éghajlat, az időjárás, a talaj tápanyagkészlete, a talajmunka, az elővetemény, de bátran lehet hinni, hogy ezek a fajták azonos termelési tényezők mellett mindig első helyre kerülnek. Békésvármegye a tervszerű buzánemesítési munka kapcsán búzatermelési katasztert is állított fel. Ennek során megállapították, hogy Békésvármegye a tervszerű buzánemesítési munka kapcsán búzatermelési katasztert is állított fel. Ennek során megállapították, hogy Békésvármegye 196.000 kat. holdon termel búzát s abból 57.000 kat. holdon már 1934-ben is nemesített búzatermelés folyt.

A vármegye vegykísérleti állomása szüntelen tartó vizsgálatot folytat arra nézve, hogy a kiválasztott búzafajták minőségét továbbra is ellenőrizze, ezáltal lehetségessé tegye a további kiválasztást. A külföldön is elismert Hankóczy-féle vizsgálati eljárás tanúsítása szerint ma már a békésmegyei nemesített búzafajták a világhírű Manítóba búzákkal is versenyre kelnek. Sőt a békésmegyei nemesített búzafajták farinogramja liszt-kísérleti mértéke olyan eredményt mutat, ami számára előnyt jelent még a Manítóba búzával szemben is. A békési búzakiállítások sorozata remélhetőleg nem zárult le ezzel a két kiállítással. Országos érdek követeli, hogy most, amikor a minőség kérdése a tőzsdei jegyzés rendjét is korszertien készűl módosítani, a nemesítés ügyét a korszertien megrendezett

kiállítások, vagyis az összehasonlítás és az elért eredmények megmérésének általánossá és rendszeressé tétele szolgálja.

Hogyan folyik a telepítés?

Ebben az esztendőben június végéig a kormány, illetőleg a földművelésügyi minisztérium birtokpolitikai osztálya összesen 18.057 katasztrális hold földet szerzett meg telepítési célokra.

Az elhunyt Frigyes főherceg hitbizományából, melynek most Albrecht főherceg a haszonélvezője, az állam mintegy 4300 holdat vásárolt meg. A magyaróvári birtoktestből 4 000 holdat, Baranyában pedig Sátorhely közelében mintegy 300 holdat. A nyugati határszél közelében lévő birtokok vételára holdankint átlagban 600 pengő volt.

A Magyaróvárhoz és Mosonhoz tartozó birtoktest telepítési célra való felhasználása tekintetében a földművelésügyi minisztériumban most dolgozzák ki a részletes terveket. Arról van szó, hogy 15 holdas parcellákra hasítják a birtokot és oda az ország különböző vidékeiről telepítenek lehetőleg sokgyermekes földmivészeket. Az ingatlan átadása csak a termés betakarítása után, tehát ősszel lesz, időközben legfeljebb kijelölik a telepeket, akik majd tavasszal átköltözhetnek új otthonukba.

Ugy tervezik, hogy a négyezer holdas ingatlan közepén néhány százholdas állami mintagazdaság létesül. A minisztérium kísérletiügyi intézményeivel és termelési osztályával karöltve ez az állam által kezelt min abirtok kipróbálja, hogy milyen növények termelése a legkifizetőbb.

Ipari és kereskedelmi növénykultúra meghonosítását vették tervbe, ezenkívül pedig az állattenyésztés terén is utbagazítással kívánnak segítségére lenni a telepeseknek. Demonstrálni kívánják, hogy a jólvezetett törpegazdaság 15 katasztrális holdon teljes megélhetést biztosít egy földmives családnak, a pár százholdas középbirtok pedig a befektetett termelési költségeken felül megfelelő kamatozást is biztosít.

A lucernalisztról

A lucernaszéna megőrölve teljesen feletethető, abból semmi nem vész kárba és a lucernaliszt nagy fehérjetartalma póttakarmányt nyújt.

A lucernaliszt értéke megfelelő átlagos minőségű korpának. Weiser István dr. egyetemi tanár előírása szerint a lucernaliszt következő adagolása célszerű:

A mangalicasertést már szopós korában szoktatjuk a lucernaliszthez, olyan módon, hogy abrakjába annyit keverünk, hogy kezdet-

ben és fejenként naponként 1 dekalit fogyasszon, amely mennyiség az elválasztásig 2 dekára emelkedik. A malac további növekedése folyamán fokozatosan 30 százalékig keverhetünk lucernalisztet abrakjába. A maximális napi fejadag sülőd részére 0,5 kg. Kocának, a vemhesség első, második hónapjában szintén 0,5 kg-t adhatunk naponként, a harmadik hónapban 0,25 kg-ra csökkentvén az adagot, de a fias kocáknál ismét 0,5 kg-ra emeljük azt. Üres 140—150 kg-os koca 1 kg lucernaliszten és 0,5 kg tengeridarán tartva, jó erőben marad. Napi 0,5 kg-nyi fejadag a maximális adagja a sülődöknek és a kocának is. Hízósértésnél a maximális fejadag 40 dkg, de ez is csak a hízalás első 2—2,5 hónapjában. Hússértés sonkasülőd takarmányában a lucernaliszt a napi adag 10 százalékát teheti ki, de 25 dekát ne haladja meg.

Fejőstehenek takarmányozásánál 3 kg lucernalisztet adhatunk pácban fejenként és naponként, a korpát helyettesítve. Tejabrakként a következő kétkeverék szolgáljon például:

1. 25 százalék napraforgópogácsa, 45 százalék kukorica, 10 százalék kölesdara, 20 százalék lucernaliszt. E keverékből 1 liter tejre 35 dkg elegendő. Szóval, amely tehén 10 liter tejet ad, annak fenti keverékből 35 kg adandó naponta.

2. 40 százalék lucernaliszt, 40 százalék kukoricadara és 20 százalék napraforgópogácsa, amely keverékből 40 deka elegendő egy liter tejre. Szopós borju abrakjában 20 százalékig, növendéküszőében 30 százalékig emelkedhetik a lucernaliszt mennyisége. Rideg- és hízómarha abrakjában is eredményesen használhatjuk a lucernalisztet. Csövestengeridarával keverve kiválóan jut érvényre a lucernaliszt fehérjetartalma.

Gabona és állatpiac.

A zsidó-ünnepek miatt a tőzsdei forgalom ellanyhult. Több napon hivatalos jegyzés nem is történt. A buza ára budapesti paritásában 20.65—21.10 között mozog. A takarmányárpáért 16.50—17 pengőt fizettek. A tiszántúli ó-tengerit 12.50 es áron vették.

A ferencvárosi sertésvásáron e hónapban néhány filléres áremelkedés történt. 130 kilós, fiatal prima sertésért kg-ként 102—106 fillért adtak. A könnyebb fiatal sertés ára is 90—100 fillér körül mozgott.

Hízott prima tarka marhákért élősúlyban kg-ként a gazdaság istállójában visszazámitva — Milanóban, Fiumében, Drezdában 93—100 fillért adtak minőség szerint.

HIRDETÉSEK

EMDRÖD-GYOMAI TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T., ENDRÖD

Fióktintézet: Gyoma. Telefon: Endrőd 2.

Folyósít rövidlejáratú mezőgazdasági kölcsönöket. Elfogad felmondás nélküli betéteket a legmagasabb kamattal.

Népházi Szövetkezetben kitűnő friss árúkat olcsón kap.

Özv. Kreznerics Ferencné Sugár-utcai háza eladó. — Értekezni lehet vit. Baranyai István bankigazgatónál.

Eladó kedvező fizetési feltételek mellett Décspáskumon 2000 négyszögöl szántó. Érdeklődni lehet: Békéscsabán, a Békésmegyei Kereskedelmi Banknál.

Szép ékszer
JÓ ÓRÁT
Mezőtúron
és
Endrődön
Gruberád!

Órák, ékszerek, szemüvegek nagy raktára, disztárgyak. Óra-, ékszerjavítás pontos alkatrészekkel, jótállás mellett, saját műhelyben.

Az Endrőd-Gyomai Takarékpénztár Rt. mindenféle

gabonaneműt

magas piaci áron
VÁSÁROLI!

A Katolikus Népszövetség Temetkezési Segítőpénztára

utján mindenki könnyíthet az elhalálozás miatt jelentkező gondon, megnyugvást szerezhet magának és családjának.

Iratkozzék be tagul

Tagfelvétel és a díjak befizetése az Endrőd—Gyomai Takarékpénztár Rt.-nél Endrődön. Tag lehet minden 14—65 év közötti egyén.

Orvosi vizsgálat nincsen!
Legkisebb havi díj 50 fill.

„Az Egyházmegyei Hatóság 1238/1934 sz. engedélyével.”

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
WALTHIER GYÖRGY

Főmunkatárs:
CSERNUS MIHÁLY

„HUNGÁRIA” könyvnyomda, Gyoma.
Felelős: WALLACH MIHÁLY